

ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะชนิดรับประทาน

ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ

ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะเป็นปัญหาเกี่ยวกับอัตรา หรือจังหวะการเต้นของหัวใจ เป็นโรคหัวใจที่พบบ่อยซึ่งเกิดขึ้นเมื่อแรงกระตุ้นไฟฟ้าในหัวใจทำงานไม่ประสานกับการเต้นของหัวใจอย่างถูกต้อง ทำให้หัวใจเต้นเร็วเกินไป (หัวใจเต้นเร็ว) ช้าเกินไป (หัวใจเต้นช้า) หรือไม่สม่ำเสมอ

ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะส่วนใหญ่ไม่เป็นอันตราย แต่บางรายอาจร้ายแรง หรือเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะอาจไม่ก่อให้เกิดสัญญาณ หรืออาการใดๆ ใน หี เ หรือ หี น แพทย์ของคุณอาจพบว่าคุณมีภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะในระหว่างการตรวจร่างกายตามปกติโดย ไม่ มี ส ำ ม ำ ร ถ ส ่ง เ ก ต อ ำ ก ำ ร ไ ต ้อย่างไรก็ตามอาการที่เห็นได้ชัดเจนของภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะอาจรวมไปถึงอาการใจสั่น หรือเต้นเร็วในอก อาการหน้ามืด หมดสติ อ่อนเพลีย หายใจถี่ เจ็บหน้าอก และการตรวจสมรรถภาพหัวใจขณะออกกำลังกายมีลดลง ในสถานการณ์ที่รุนแรง คุณ อาจ มี อ ำ ก ำ ร พู ด ไม่ ช ัด เ ห็น ภาพ ไม่ ช ัด และแขนขาอ่อนแรงซึ่งเป็นสัญญาณบ่งบอกถึงโรคหลอดเลือดสมอง เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะทำให้เกิดโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มขึ้น 5 เท่า ภาวะหัวใจล้มเหลวเพิ่มขึ้นสามเท่า และการเสียชีวิตเพิ่มขึ้นสองเท่า

การรักษา

การรักษาขึ้นอยู่กับประเภท และความรุนแรงของภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะแบบไม่รุนแรงบางรูปแบบไม่จำเป็นต้องได้รับการรักษา ในขณะที่ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะอื่น ๆ สามารถรักษาได้ด้วยกระบวนการทางการแพทย์ (เช่น เครื่องกระตุ้นหัวใจเทียม) การผ่าตัด (เช่น การปลูกถ่ายหลอดเลือดหัวใจตีบ หากการเต้นผิดปกติเกิดจากโรคหลอดเลือดหัวใจ) หรือยาลดการเต้นของหัวใจ แพทย์ของคุณจะหาสาเหตุของภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ และตัดสินใจว่าควรใช้วิธีการรักษาแบบใด

ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะเป็นยาที่ช่วยฟื้นฟูจังหวะการเต้นของหัวใจที่ผิดปกติให้เป็นปกติ กลไกทางเภสัชวิทยาเกี่ยวข้องกับการส่งผลต่อการนำกระแสไฟฟ้าภายในหัวใจ

ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะทั้งหมดเป็นยาที่ต้องสั่งจ่ายจากแพทย์เท่านั้น และควรใช้ภายใต้คำแนะนำ และคำสั่งของแพทย์อย่างเคร่งครัด มีจำหน่ายหลายรูปแบบ เช่น ยาเม็ด แคปซูล และยาน้ำ

ประเภทของยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ

โดยทั่วไป ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่ 1 ถึง 4

ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะประเภทที่ 1 ปิดกั้นช่องโซเดียมที่เข้าด้านในอย่างรวดเร็วเพื่อไปรบกวนกับการลดขั้ว (depolarization) ยาเหล่านี้มีทั้งยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ และยาเฉพาะที่ หนึ่งในตัวอย่างของยาเหล่านี้คือ เฟลคาไนด์ (Flecainide)

ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะประเภทที่ 2 มีความโดดเด่นด้วยคุณสมบัติการปิดกั้นเส้นประสาทเบต้าแอดเรย์เนอร์จิก (beta-adrenergic) ยาเหล่านี้ทำหน้าที่โดยการลดทั้งอัตราการเต้นของหัวใจและความสามารถในการหดตัวของกล้ามเนื้อหัวใจ รวมทั้งยังชะลอการนำกระแสของแรงกระตุ้นผ่านระบบการทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจ ตัวอย่างได้แก่ beta blockers เช่น อะทีโนลอล (atenolol) เมโทโพรลอล (metoprolol) โพรพรานอลอล (propranolol) และเอ็นเกรวีดิลอล (enavedilol) (แต่โซทาลอล (sotalol) ซึ่งเป็นหนึ่งใน beta blockers ที่แสดงกิจกรรมระดับ 3 หลัก ๆ ให้เห็น)

ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะประเภทที่ 3 จะปิดกั้นช่องโพแทสเซียมซึ่งจะช่วยชะลอระยะเวลาการเปลี่ยนขั้ว และยืดระยะเวลาที่อาจเกิดขึ้นได้ และยืดช่วงของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของกระแสไฟฟ้าของหัวใจที่แสดงเป็นคลื่นไฟฟ้าหัวใจ ตัวอย่างได้แก่ อะมิโอดาโรน (amiodarone) และโซทาลอล (sotalol)

ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะประเภทที่ 4 เป็นตัวระงับช่องแคลเซียมบางตัว (แต่ไม่ใช่ตัวระงับช่องแคลเซียมไดไฮโดรไพริดีน (dihydropyridine) เช่น ดิลไทอะเซม (diltiazem) และเวอราปามิล (verapamil) ซึ่งออกฤทธิ์โดยการปิดกั้นช่องแคลเซียมที่เข้ามาอย่างช้า ๆ

ดิจ็อกซิน (Digoxin) เป็นยาที่ใช้กันทั่วไปสำหรับภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะที่ไม่อยู่ในการจำแนกประเภทดังกล่าวข้างต้น ดิจ็อกซินสามารถเพิ่มแรงหดตัวของกล้ามเนื้อหัวใจ และลดการนำไฟฟ้าของหัวใจได้นอกจากนี้ยังมีผลโดยตรงกับกล้ามเนื้อเรียบของหลอดเลือดและผลทางอ้อมโดยอาศัยระบบประสาทอัตโนมัติเป็นหลัก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมในเส้นประสาทเวกัส

ผลข้างเคียง และข้อควรระวังทั่วไป

ประเภทของยา	ผลข้างเคียงที่พบบ่อย	ข้อควรระวัง
1. เฟลคาไนด์ (Flecainide)	- เวียนศีรษะ - การรบกวนการมองเห็น - อาการหน้ามืด - คลื่นไส้ และอาเจียน - ปวดศีรษะ - อาการบวม - ภาวะอ่อนแรง - เหนื่อยง่าย - ความผิดปกติของระบบทางเดินอาหาร และลำไส้ - อาการสั่น	- ใช้ด้วยความระมัดระวังในผู้ป่วยที่ใช้เครื่องกระตุ้นหัวใจ - ภาวะหัวใจห้องบนหลังการผ่าตัดหัวใจ - ใช้ด้วยความระมัดระวังในผู้สูงอายุ - ควรเริ่มการรักษาในโรงพยาบาลหรือภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญ - ควรใช้เฉพาะในภาวะที่ร้ายแรงหรือเป็นอันตรายถึงชีวิต - ก่อนเริ่มการรักษาควรแก้ไขความไม่สมดุลของอิเล็กโทรไลต์ก่อน - ควรลดปริมาณยาในผู้ป่วยที่มีภาวะไตบกพร่อง - ไม่ควรใช้ในผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจล้มเหลวการทำงานของหัวใจห้องล่างซ้ายผิดปกติประวัติของกล้ามเนื้อหัวใจตาย

		โรคคลื่นหัวใจที่มีนัยสำคัญทางระบบทางโลหิตวิทยา โหนดไซนัสทำงานผิดปกติภาวะหัวใจห้องบนเต้นสั่นพลิ้วเป็นเวลานานซึ่งไม่พยายามเปลี่ยนไปเป็นจังหวะไซนัส ความบกพร่องของเต้านของหัวใจระดับหัวใจห้องบนและล่าง (AV) ระดับที่สองหรือมากกว่า และดับบกพร่อง
2. กลุ่ม Beta blockers (เช่น อะทีโนลอล (atenolol) เมโทโพรลอล (metoprolol) โพรพรานอลอล (propranolol) คาร์วีไดลอล (carvedilol) โซทาลอล (sotalol)	• เหนื่อยล้า • แขน ขาเย็น • ความผิดปกติของระบบทางเดินอาหาร และลำไส้ • คลื่นไส้ และอาเจียน • หัวใจเต้นช้า • ความดันโลหิตต่ำ • หลอดลมหดเกร็ง • อาการหายใจลำบาก • ปวดศีรษะ • เวียนศีรษะ • การนอนหลับถูกรบกวน • ผื่นร้าย	• หลีกเลี่ยงการเล็กรับประทานยาอย่างฉับพลันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะโรคหัวใจขาดเลือด • ใช้ด้วยความระมัดระวังในผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจเต้นช้ากว่าปกติ (AV block) ในระดับแรก ภาวะความดันของระบบหลอดเลือดเบาหวาน ประวัติโรคทางเดินหายใจอุดกั้น และโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง • อาจมีการปิดช่องอาการของภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ และภาวะต่อมไทรอยด์เป็นพิษ • ไม่ควรใช้ในผู้ป่วยที่เป็นโรคหอบหืด หัวใจล้มเหลวที่ไม่สามารถควบคุมได้ ความดันโลหิตต่ำ ภาวะหัวใจเต้นช้ากว่าปกติ โรคหลอดเลือดหัวใจตีบแตก ภาวะเลือดเป็นกรด ภาวะช็อคจากหัวใจ โรคหลอดเลือดส่วนปลายตีบตันอย่างรุนแรง หัวใจเต้นช้ากว่าปกติแบบไซนัส โรคเนื้องอกของต่อมหมวกไตส่วนใน และภาวะหัวใจเต้นช้ากว่าปกติ (AV block) ระดับที่สอง หรือสาม • โรคสะเก็ดเงินอาจมีการกำเริบ • มีรายงานกรณีที่ไม่ค่อยพบอาการไม่พึงประสงค์ทางผิวหนังอย่างรุนแรง เช่น โรคผิวหนังที่เป็นพิษ (TEN) และกลุ่มอาการสตีเวนส์จอห์นสัน (SJS) ในระหว่างการรักษาด้วยคาร์วีไดลอล (carvedilol) • ควรลดปริมาณยาในผู้ป่วยที่มีภาวะตับและไตบกพร่อง
3. อะมิโอดาโรน (Amiodarone)	• คลื่นไส้ และอาเจียน • การรับรสชาติถูกรบกวน • ค่าของตับมีเพิ่มขึ้น • อาการดีซ่าน • หัวใจเต้นช้า • เป็นพิษต่อปอด • อาการคัน • ปวดศีรษะ • โรคนอนไม่หลับ • ภาวะพร่องไทรอยด์ • ภาวะพร่องไทรอยด์ • สีผิวเปลี่ยน	• ควรตรวจสอบการทำงานของต่อมไทรอยด์ระดับ และปอดอย่างสม่ำเสมอ • ควรแก้ไขความผิดปกติของอิเล็กโทรไลต์ก่อนเริ่มการรักษา • ต้องตรวจเอกซเรย์ทรวงอกก่อนเริ่มการรักษา • ใช้ด้วยความระมัดระวังในผู้ป่วยที่มีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ หัวใจล้มเหลว โรคโพพรีเรียเฉียบพลัน • ไม่ควรใช้ในผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจเต้นช้า มีการระงับตัวคุมจังหวะหัวใจ (sino-atrial block) หัวใจเต้นช้ากว่าปกติ (AV block) หรือความผิดปกติของการนำที่รุนแรงอื่น ๆ ความดันโลหิตต่ำอย่างรุนแรง การหายใจล้มเหลวอย่างรุนแรง ความผิดปกติของต่อมไทรอยด์ และความอ่อนไหวต่อไอโอดีน • หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับแสงแดด

4. ตัวรับช่องแคลเซียม (Calcium channel blockers) (เช่น ดิลไทอะเซม (diltiazem) และเวอราปามิล (verapamil))	• หน้าแดง • ปวดศีรษะ • เหนื่อยล้า • อาการบวมที่บริเวณข้อเท้า • หงุดหงิด • เวียนศีรษะ • ความผิดปกติของระบบทางเดินอาหาร และลำไส้ • คลื่นไส้ และอาเจียน • หัวใจเต้นช้า • ผื่นแดง	• ใช้ด้วยความระมัดระวังในผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจเต้นช้ากว่าปกติ (AV block) ในระดับแรก • ไม่ควรใช้ในผู้ป่วยที่มีอาการไข่น้ำอัมพาต ภาวะหัวใจเต้นช้ากว่าปกติในระดับที่สองหรือสาม หัวใจเต้นช้า ความดันเลือดต่ำ หัวใจล้มเหลว หรือการทำงานของหัวใจห้องล่างซ้ายบกพร่อง และโรคโพรงหัวใจผิดปกติ • ไม่ควรใช้ร่วมกับ beta blockers • ควรลดปริมาณยาในผู้ป่วยที่มีไต (สำหรับดิลไทอะเซม) และตับบกพร่อง (สำหรับทั้งดิลไทอะเซม และเวอราปามิล) • หลีกเลี่ยงการดื่มน้ำเกรพฟรุตในปริมาณมาก
5. ดิ จิ อ ก ซิน (Digoxin)	• คลื่นไส้ และอาเจียน • หงุดหงิด • เวียนศีรษะ • การมองเห็นพร่ามัว • ผื่นแดง • ภาวะเม็ดเลือดขาวมาก (Eosinophilia)	• ใช้ด้วยความระมัดระวังในผู้ป่วยที่มีกล้ามเนื้อหัวใจตายล่าสุด กลุ่มอาการไข่น้ำอัมพาต โรคต่อมไทรอยด์ โรคทางเดินหายใจรุนแรง ภาวะที่มีโพแทสเซียมในเลือดต่ำกว่าปกติ ภาวะแมกนีเซียมในเลือดต่ำ ภาวะแคลเซียมในเลือดสูง และภาวะขาดออกซิเจน • ควรลดปริมาณยาในผู้สูงอายุ และผู้ป่วยที่มีภาวะไตบกพร่อง • ตรวจสอบอิเล็กโทรไลต์ในซีรัม และการทำงานของไต • ไม่ควรใช้ในภาวะหัวใจเต้นช้ากว่าปกติในระดับที่สอง หรือสาม กลุ่มอาการของ Wolff-Parkinson-White syndrome ภาวะหัวใจเต้นเร็วผิดปกติ หรือภาวะหัวใจห้องบนเต้นสั่นพลิ้ว กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ และเยื่อหุ้มหัวใจอักเสบ

คำแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะชนิดรับประทาน

- พูดคุยกับแพทย์ของคุณเกี่ยวกับวิธีจับชีพจรของคุณ และเรียนรู้ว่าอัตราใดเป็นการเต้นของชีพจรที่เป็นปกติของคุณ
- หากคุณรู้สึกเวียนศีรษะ เป็นลม เจ็บที่บริเวณหน้าอก คอ กราม แขน หลัง ไหล่ หรือหายใจถี่ คุณควรนอนลง และพักผ่อน อย่าพยายามเดิน หรือขับรถ เรียกกรพพยาบาลทันที
- การปรับเปลี่ยนการดำรงชีวิตอาจช่วยให้หัวใจแข็งแรงได้ เช่น รับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ (เช่น ผลไม้ ผัก ธัญพืช ผลิตภัณฑ์จากนมที่ปราศจากไขมัน สัตว์ปีกที่ไม่มีหนัง) เพิ่มการออกกำลังกายในระดับปานกลาง เลิกสูบบุหรี่ ลดความเครียด และหลีกเลี่ยงยากระตุ้น (เช่น ยาแก้หวัด และยาแก้ปวด)
- ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะควรซื้อโดยต้องมีใบสั่งแพทย์ และรับประทานตามคำแนะนำของแพทย์เท่านั้น
- ทราบว่ามึนเมา แคลเซียม และปริมาณของยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะที่คุณกำลังรับประทาน ระวังผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น

- ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์เกี่ยวกับการใช้ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ อย่าหยุดหรือเปลี่ยนวิธีการรับประทานด้วยตัวเอง

การสื่อสารกับแพทย์ของคุณ

- สื่อสารกับแพทย์เพื่อหาทางเลือกในการรักษาที่ดีที่สุด แพทย์ของคุณจะส่งจ่ายยาที่เหมาะสมที่สุดให้กับคุณหลังจากที่ได้พิจารณาสถานะของคุณและการตอบสนองต่อยาของคุณแล้ว
- ยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะสามารถมีปฏิกิริยากับยาอื่น ๆ ได้ แจ้งแพทย์ของคุณเกี่ยวกับยาที่คุณกำลังใช้ รวมไปถึงยาที่ไม่ต้องสั่งจ่ายโดยแพทย์เพื่อให้แพทย์สามารถตัดสินใจได้ว่ายารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะนั้นปลอดภัยสำหรับคุณหรือไม่
- แจ้งให้แพทย์ของคุณทราบถึงโรคที่คุณกำลังประสบเนื่องจากบางโรคอาจต้องมีมาตรการป้องกันเป็นพิเศษ
- แจ้งแพทย์ของคุณหากคุณกำลังตั้งครรภ์หรือกำลังให้นมบุตรเนื่องจากสตรีที่ตั้งครรภ์หรือกำลังให้นมบุตรไม่ควรรับประทานยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ
- ปฏิบัติตามแพทย์ที่ปรึกษาของคุณพบอาการหรือผลข้างเคียงที่สงสัยว่าเกี่ยวข้องกับยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ แพทย์ของคุณอาจตรวจสอบยาของคุณ
- ขอคำแนะนำจากแพทย์หากอาการของคุณแย่ลงหรือคุณมีข้อกังวลเกี่ยวกับยาที่คุณกำลังใช้
- ควรปรึกษาแพทย์ทุกครั้งก่อนใช้ยา หรือผลิตภัณฑ์สุขภาพอื่น ๆ เนื่องจากอาจส่งผลต่อผลกระทบหรือเพิ่มผลข้างเคียงของยาของคุณ
- ติดตามผลทางการแพทย์อย่างสม่ำเสมอตามคำแนะนำของแพทย์

การจัดเก็บยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะชนิดรับประทาน

ควรจัดเก็บยารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะชนิดรับประทานไว้ในสถานที่แห้ง และเป็นไม้ควรเก็บยาไว้ในตู้เย็น เว้นแต่จะมีระบุไว้บนป้ายฉลาก นอกจากนี้ ควรเก็บยาอย่างเหมาะสมในสถานที่ซึ่งเด็กไม่สามารถเข้าถึงได้เพื่อป้องกันการกลืนกินโดยไม่ได้ตั้งใจ

กิตติกรรมประกาศ: สำนักงานยาขอขอบคุณการพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาวิชาชีพ และการประกันคุณภาพ (PD&QA) สำหรับการมีส่วนร่วมที่มีคุณค่าในการจัดเตรียมบทความนี้

สำนักงานยา
กรมอนามัย
ม.ค. 2021